

Utrikesdepartementet

103 33 STOCKHOLM

BISTÅNDSPOLITISK PLATTFORM Regeringens skrivelse

Dnr Skr 2013/14

TCO välkomnar att den Biståndspolitiska plattformen ger det civila samhället en stark roll i Biståndet och att regeringen nämner ILOs Decent Work Agenda som en central strategi för att genom ekonomisk utveckling förbättra förutsättningarna för att bekämpa fattigdom.

Regeringen skriver i plattformen att "De mänskliga rättigheterna är universella, ömsesidigt samverkande och odelbara" och att "detta är en central utgångspunkt för hela Sveriges utvecklingspolitik och därigenom också för biståndet". TCO ser mycket positivt på dessa skrivningar och ställer sig bakom dem.

TCO ser också mycket positivt på att regeringen väljer att lyfta fram flickor och kvinnor som grundläggande aktörer för utveckling. Sverige har en viktig roll att spela, inte minst när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, både som dialogfråga i mottagarländer och i internationella fora. TCO vill dock samtidigt påpeka att fokuseringen på kvinnor och flickor inte ska innebära en bortprioritering av män och pojkars ansvar och möjligheter att bidra till jämställdhet.

TCO tycker att det är bra att remissunderlaget ger fattigdomsperspektivet en framträdande plats och välkomnar att en mångdimensionell definition på fattigdom kvarstår. Vidare är det positivt att det uttryckssätt som utvecklats under åren efter PGU, där man talar om "människor som lever i fattigdom" och inte om "fattiga människor", som det stod i PGU:n, slagit igenom i plattformen. Fattigdom är en situation som går att förändra och inte en mänsklig egenskap.

Övergripande synpunkter

För mycket individfokus

TCO anser att plattformen har alltför mycket individfokus och att betydelsen av det kollektiva agerandet inte lyfts fram tillräckligt. Det är exempelvis uppseendeväckande att Sveriges historiska goda erfarenhet av organisering och kollektiva lösningar helt lyser med sin frånvaro i plattformen. TCO återkommer till detta under avsnitt 7.1.2.

Fackföreningar, kollektiva förhandlingar och offentlig sektor lyser med sin frånvaro

TCO anser att det är en stor brist att plattformen inte tydligt beskriver vikten av fackliga organisationer. Oberoende, demokratiska och medlemsbaserade fackliga organisationer, som är välorganiserade på central och lokal nivå, är betydelsefulla både för att skydda arbetstagarnas rättigheter och när det gäller utvecklingen i samhället.

Den gängse tolkningen av det ordet näringsliv är att det inte innefattar fackliga organisationer. Att enbart skriva "näringslivet" är därför inte acceptabelt.

TCO föreslår att den biståndspolitiska plattformen tydligt uttalar vikten av att ta vara på den resurs som fackföreningsrörelsen utgör i utvecklingssamarbetet och tydligt uttalar vikten av oberoende och demokratiska fackliga organisationer och den betydelse de har i fattigdomsminskningen – både i egen kapacitet och i samverkan med arbetsgivarorganisationer när det gäller att utveckla en fungerande partsroll. Detta ska föras in generellt samt i de avsnitt där näringslivet och arbetsgivarernas bidrag till biståndet/fattigdomsminskningen diskuteras.

TCO saknar i texterna vikten av kollektiva förhandlingar, som kan leda till kollektivavtal, som en mycket betydelsefull del i att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom. Rätten att föra kollektiva förhandlingar är en internationellt erkänd rättighet som bland annat finns med i ILO konventionerna 87 och 98. Konventioner som enligt internationell rätt ska gälla alla ILOs medlemsländer, oavsett om de ratificerat konventionerna eller ej. I det sammanhanget vill TCO också särskilt peka på det stora problem det innebär att offentligt anställda i många länder inte har rätt att organisera sig fackligt.

TCO föreslår att vikten av ILO konventionerna 87 och 98 lyfts fram i den Biståndspolitiska plattformen och att ratifikation av konventionerna också anges som ett mål för biståndet. TCO föreslår också att plattformen lyfter fram betydelsen av att även offentligt anställda har rätt att organisera sig fackligt.

Generellt saknar TCO vidare skrivningar som lyfter fram betydelsen av offentlig sektor. I plattformen beskrivs enbart det privata näringslivets betydelse för tillväxt och utveckling, men en välfungerande offentlig sektor är en förutsättning för att det privata näringslivet ska kunna fungera väl. Fackliga rättigheter, och goda löner och villkor, i den offentliga sektorn motverkar och förebygger också korrupktion. Det är viktigt för den enskilda människan samtidigt som det underlättar för det privata näringslivet och för bygget av uthållig tillväxt. Samma sak gäller ett välfungerande skattesystem, god och tillgänglig hälso-och sjukvård (inte minst

mödra- och barnhälsovård) och utbildning (från grundläggande utbildning till högre akademisk utbildning).

TCO föreslår att dessa perspektiv tillförs plattformen generellt, och i respektive avsnitt.

Utbildning är en mänsklig rättighet

Utbildning är en mänsklig rättighet och en förutsättning för utveckling. TCO anser att det anmärkningsvärt att plattformen inte nämner utbildning som en grundläggande rättighet som garanteras i internationella konventioner och deklARATIONER. Utbildning är en av de starkaste förutsättningarna för utveckling inom samtliga utvecklingsmål och bidrar till att minska fattigdom och att höja levnadsnivån och levnadsstandarden för såväl enskilda individer som hela nationer. Det finns tydliga kopplingar mellan tillgång till utbildning av god kvalitet för alla och en hållbar utveckling med resultat för ökad jämställdhet, demokrati, ökad tolerans, förbättrad hälsa, minskad barnadödlighet, stöd för och genomförande av klimatpolitiska åtgärder, ekonomisk tillväxt, det vill säga för att möjliggöra för människor att bestående ta sig ur fattigdom. Ur det perspektivet är det uppseendeväckande att se den undanskymda roll utbildning har i regeringens förslag till biståndspolitisk plattform.

TCO föreslår att utbildning ska vara ett eget delmål på motsvarande sätt som hälsa.

Upprätthåll 1 % -målet

Plattformens definition av biståndet inkluderar såväl skuldavskrivningar, asylmottagning och ambassadgifter. Detta urholkar 1 % -målet och TCO föreslår därför att det utgår.

TCO föreslår att Sverige står kvar vid 1 % -målet. Andra kostnader, utöver bistånd, ska tas ur andra källor i statsbudgeten, om dessa inte är strikt reglerande att användas enbart för biståndsrelaterade kostnader. Detta bör belysas i en särskild textruta.

Kommunikation kring biståndet

Plattformen saknar helt skrivningar om vikten av kommunikation av biståndets inriktning, innehåll och effekter – från regeringen, Sida och UD men också från fackliga organisationer, arbetsgivare, NGOer med flera. Detta är viktigt för att öka stödet för biståndet bland befolkningen.

TCO föreslår att plattformen kompletteras med skrivningar som belyser vikten av kommunikation kring biståndet.

Plattformen är oklar när det gäller biståndsmottagarna

På sidan 8 under rubriken ”Detta är bistånd” står att svenskt bistånd går till ODA-mottagare enligt OECD/DAC:s kriterier, men fattigdomen i världen karakteriseras alltmer av ökande klyftor mellan fattiga och rika, inom och mellan länder.

Merparten av världens fattiga bor i medelinkomstländer som inte ryms inom OECD:s DAC-lista. Detta tas upp i kapitel 7 ”Ett väl anpassat bilateralt bistånd” men det är oklart om skrivningarna innebär ett förslag om att tillåta biståndsmedel kanaliseras till medelinkomstländer.

TCO föreslår att biståndets utgångspunkt förtydligas så att det inkluderar människor som lever i fattigdom i medelinkomstländer.

Bristande process och oklar status

TCOS uppfattning är att den mycket korta remisstiden avsevärt försvårat ett trovärdigt remissförfarande.

TCO föreslår att remissförfarandet förlängs för att säkra demokratisk förankring och dialog.

Plattformen har utarbetats i form av en regeringsskrivelse, och inte en proposition. Det nya mål som lades i och med budgetpropositionen återfinns och en ny målstruktur införs men det saknas en tydlig relation till de huvuddrag som Politiken för Global Utveckling (PGU) införde 2003. Det är också klart hur plattformen koordineras med andra politikområden avseende beslut och genomföranden, vilket är nödvändigt för samstämmighet i genomförandet av politiken.

TCO föreslår ett förtydligande av det nya biståndspolitiska målets innebörd och av den nya målstrukturen och dess relation till PGU:s huvuddrag. I detta bör förklaras hur koordineringen med andra politikområden skall beslutas och genomföras, i syfte att uppnå samstämmighet i genomförandet av politiken.

TCO föreslår också att plattformens status, i form av underordnad ställning till PGU, bör säkerställas genom en textruta i skrivelsens inledning.

Eftersom det råder oklarheter om vilka policys, riktlinjer och andra för biståndet styrande dokument som den biståndspolitiska plattformen skall ersätta är det svårt att avgöra huruvida plattformen är heltäckande eller brister i förhållande till de dokument den avser att ersätta.

TCO föreslår att de styrdokument som skall ersättas genom den biståndspolitiska plattformen redovisas i en separat lista.

Viktigt med uppföljning och utvärdering

TCO anser att det bör förtydligas hur plattformen, och genomförandet av dess politik, ska följas upp och utvärderas. Detta behöver förtydligas.

Mer specifika ändringsförslag

3. Biståndets uppgift i en föränderlig värld

3.1 En värld i förändring

Störst andel fattiga människor bor idag i medelinkomstländer. Den stora konfliktrisk det innebär med stora inkomstklyftor, inte bara mellan utan också i länder, gör att det är viktigt att också kunna samarbeta med medelinkomstländer för att medverka till en bättre livssituation för fattiga och förtryckta.

TCO föreslår att detta görs tydligt i plattformen.

4. Det svenska biståndets inriktning

I plattformen står, på sid 13, att ”Regeringens övergripande mål för det svenska biståndet är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck”. Att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor är ett grundläggande perspektiv och en förutsättning för fattigdomsbekämpning men utveckling kan aldrig skapas utifrån. Utveckling skapas av människor i det egna samhället.

TCO föreslår att målet för det svenska biståndet i stället uttrycks som att ”Att bidra till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Detta ligger också väl i linje med PGUs övergripande målsättning: ”Att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling”.

TCO föreslår också att utbildning bör vara ett eget delmål på motsvarande sätt som hälsa, med olika underliggande prioriteringar. Det bör också göras tydligt i plattformen hur tillgång till utbildning av god kvalitet bidrar till resultatuppfyllnad under övriga delmål.

4.1.3 Det svenska biståndets målgrupper

Plattformen slår fast att de viktigaste målgrupperna för svenskt bistånd är kvinnor och flickor i fattiga länder samt ofria människor som på olika sätt lever under förtryck.

TCO välkomnar att regeringen väljer att lyfta fram flickor och kvinnor som grundläggande aktörer för utveckling. Inte minst har Sverige en viktig roll att spela när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, både som dialogfråga i mottagarländer och i internationella fora. TCO vill dock samtidigt påpeka att fokuseringen på kvinnor och flickor inte ska innebära en bortprioritering av män och pojkars ansvar och möjligheter att bidra till både ekonomisk utveckling som jämställdhet.

Delmål 4 i plattformen berör 5 av de 8 Milleniemålen: 3, 4, 5, 6 och 7. Eftersom det har visat sig svårt att uppnå resultat inom flera av de berörda milleniemålen understryker vill TCO understryka vikten av att satsningen på dessa mål fortsätter.

TCO vill påpeka att välfungerande, billig och tillgänglig hälso- och sjukvård är en förutsättning för att man skall kunna uppnå detta delmål. Samma sak gäller kostnadsfri utbildning av god kvalitet, på alla nivåer.

I det sammanhanget är det viktigt att påpeka att majoriteten av dem som arbetar inom hälso- och sjukvård är kvinnor, ofta offentligt anställda. Den offentliga sektorn drabbas oftast särskilt hårt när det ska göras kostnadsminskningar i ekonomin, vilket innebär att många kvinnor blir arbetslösa och att färre får tillgång till vård.

TCO anser att plattformen borde peka på detta problem i förhållande till delmål 4.

5. De sex biståndspolitiska delmålen

5.1 Delmål 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck.

Regeringens bedömning är att för att nå delmålet är följande resultat särskilt viktiga:

- **Stärkta möjligheter att hävda medborgerliga och politiska rättigheter, utöva demokratiska rättigheter och organisera sig**
- **Stärkta demokratiska processer och institutioner samt ökad respekt för rättsstatens principer**
- **Ett livskraftigt och pluralistiskt civilsamhälle och stärkta demokratiseringsaktörer**
- **Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor**
- **Stärkt tillgång till fria och oberoende nya och traditionella medier**

De mänskliga rättigheterna är odelbara och det är därför olyckligt att särskilt lyfta fram några av rättigheterna.

TCO föreslår att rubriken 5.1 ändras till ”Ökad respekt för mänskliga rättigheter ”

5.1 Stärkta möjligheter att hävda medborgerliga och politiska rättigheter, utöva demokratiska rättigheter och organisera sig

Demokratin måste grundas på gemensamma värderingar om alla människors lika värde och rätt, och demokratins grundidé om folkstyre. En fungerande demokrati kräver maktfördelning mellan demokratins institutioner. God samhällsstyrning och god förvaltning är viktiga delar av demokratin. Det handlar bland annat om alla individers likhet inför lagen, betydelsen av ett väl fungerande skattesystem och metoder för att stävja maktmissbruk och korruption. I detta sammanhang bör plattformen lyfta fram att en välfungerande offentlig sektor, med goda löner och villkor minskar risken för korruption.

TCO föreslår att det tydligt ska framgå av plattformen att en fungerande demokrati kräver maktfördelning mellan demokratins institutioner, god samhällsstyrning och god förvaltning, allas likhet inför lagen, ett välfungerande skattesystem och åtgärder som motverkar korruption.

TCO anser att den första strecksatsen, ”Stärkta möjligheter att hävda medborgerliga och politiska rättigheter, utöva demokratiska rättigheter och organisera sig, är alltför snäv. Ordet ”medborgerliga” utesluter personer som lever i ett land utan att vara medborgare, exempelvis migrantarbetare, asylsökande och papperslösa.

TCO föreslår att den första strecksatsen i stället får följande lydelse: Stärkta möjligheter att hävda och utöva mänskliga rättigheter, inklusive att organisera sig.

Regeringen konstaterar att ”respekten för de olika opinionsfriheterna (yttrandefriheten, informationsfriheten, mötesfriheten, demonstrationsfriheten, föreningsfriheten och religionsfriheten) utgör en stomme i det demokratifrämjande arbetet” och lyfter fram vikten av stärkt tillgång till fria och oberoende nya och traditionella medier. TCO ser mycket positivt på detta

men saknar skrivningar angående vikten av att även skydda meddelarfriheten. TCO vill i detta sammanhang också påpeka den betydelse det har för att uppnå målet, att journalister fritt och säkert kan utöva sitt yrke.

Det finns tydliga kopplingar mellan antal år i skolan och inställning till demokrati. Människor med grundläggande utbildning är mer positiva till demokrati än de utan utbildning. Med avslutad gymnasieutbildning fördubblas stödet för demokrati.¹

TCO föreslår att det ska framgå av texten att utbildning bidrar till att stärka utvecklandet av demokrati genom ge människor förutsättningar att förstå demokrati, bidrar till ökad tolerans och skapar förutsättningar att delta i det politiska livet.

5.1.3 Ett livskraftigt pluralistiskt civilsamhälle och stärkta demokratiseringsaktörer

Fackliga organisationer har som en av arbetsmarknadens parter har en särskild ställning bland organisationer i det civila samhället och genom detta i hög grad kan bidra till demokrati och inflytande både i samhället och i arbetslivet.

TCO föreslår att det ska komma fram i texten att fackföreningar har en särställning i det civila samhället som en arbetsmarknadspart, och att den rätten regleras av ILOs kärnkonventioner.

TCO föreslår också att meningen i sista stycket avsnitt 5.1.3 på sidan 21 omformuleras till "Sverige och svenskt bistånd ska genomgående verka för att identifiera, främja, skydda och stärka demokratiska förändringsaktörer och försvarare av mänskliga rättigheter, däribland fackföreningar.

5.1.4 Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor

Könskillnader i utbildning är fortfarande flagranta med en majoritet av de som står utan skolgång är flickor och med i stort sett ingen förbättring av kvinnors läskunnighet har gjorts sedan 2000 (1 %).² I de mest marginaliserade grupperna i ett samhälle är flickor och kvinnor dubbelt diskriminerade. Detta samtidigt som vi vet att utbildning är det mest effektiva sättet för kvinnor att ta makt över sitt eget liv.

TCO ställer sig bakom de skrivningar som återfinns i de tre sista styckena under 5.1.4.

TCO föreslår att det ska framgå av texten att utbildning, särskilt för flickor och kvinnor, är av avgörande betydelse för att förändra attityder och ge egenmakt åt flickor och kvinnor för att förändra sina liv.

Education transformes lives, EFA/GMR, UNESCO (2013)

Education transformes lives, EFA/GMR, UNESCO (2013)

5.2 Delmål 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människor att delta i ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning.

Regeringens bedömning är att för att nå delmålet är följande resultat särskilt viktiga:

- **Förbättrad tillgång till utbildning av god kvalitet**
- **Fler och bättre jobb**
- **Mer inkluderande och effektiva marknader**
- **Friare handel**
- **Tryggad livsmedelsförsörjning**
- **Forskning av hög kvalitet och relevans för fattigdomsbekämpning**
- **Förbättrad tillgång till social trygghet**
- **Förbättrad tillgång till öppen och säker informations och kommunikationsteknologi**
- **Stärkt kapacitet att hantera de möjligheter och utmaningar som migration o rörlighet medför**

5.2.1 Förbättrad tillgång till utbildning av god kvalitet

TCO föreslår att den första strecksatsen ändras till ”Förbättrad tillgång till grundläggande och fortsatt utbildning, av god kvalitet, för alla.

5.2 Förbättrade möjligheter för fattiga människor att delta i ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning

När det gäller texten om ekonomisk tillväxt i slutet av det inledande stycket (sid 22) saknar TCO de formuleringar som återfinns på sid 27 i PGU: ”Ekonomisk tillväxt är nödvändigt, men inte tillräckligt för en rättvis och hållbar utveckling. Västland och utveckling kan inte mätas enbart i ekonomiska termer. Ekonomisk tillväxt måste vara hållbar och kombineras med satsningar på rättvisa och välfärd för att leda till utveckling. I många fattiga länder hindrar stora inkomstskillnader en snabb och effektiv fattigdomsbekämpning. Ett system för att omfördela resurser och därmed makt krävs för att tillväxten skall komma alla till del. En relativt jämn inkomstfördelning förstärker tillväxten. En sådan omfördelning kan också minska riskerna för konflikter.

TCO föreslår att dessa viktiga formuleringar förs in i texten.

5.2.2 Fler och bättre jobb

I detta sammanhang vill TCO lyfta fram att arbetsmarknaden är en marknad som kräver tydliga och bra regler. Den formella sektorn är en arbetsmarknad med väl avgränsade regler och avtal. Den informella sektorn brukar karakteriseras av instabila anställningar, inhyrd arbetskraft och daglönare med sämre lön och arbetsvillkor. I många fattigare länder, till exempel i Afrika och i Asien, utgör den informella sektorn största delen av ekonomin.

Många företag har inhyrd arbetskraft med osäkra anställningar. Allt färre är anställda i det företag de arbetar för. Detta är ett stort hinder för organisering och att sluta kollektivavtal. Den ökade informaliseringen av arbetsmarknaden leder till att den fackliga organisationsgraden fortsätter att minska i många länder. Det innebär att många utsatta människor får sämre förutsättningar att själva hävda sina rättigheter.

TCO föreslår att det inledande stycket under 5.2.2 skrivs om så att det får följande lydelse:

”Tillgången till fler och mer produktiva arbetstillfällen är en nyckel till förbättrade levnadsvillkor i fattiga länder. I många fattigare länder utgör den informella sektorn största delen av ekonomin. Biståndet ska inriktas motverka den informella ekonomin, eftersom den kan innebära att fattiga människor får svårare att ta sig ur fattigdom. Biståndet ska istället bidra till en framväxandet av en formell sektor med en arbetsmarknad med väl avgränsade regler och avtal.”

Efter detta stycke föreslår TCO att ett nytt stycke sätts in med följande lydelse:

”ILOs Decent Work-agenda har fyra grundpelare: normer och rättigheter i arbetet, skapande av sysselsättning och företagsutveckling, socialt skydd och social dialog mellan arbetsmarknadens parter. Det är en strategi för att uppnå målen för full och produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla på global, regional, nationell och lokal nivå. Svenskt bistånd ska syfta till att implementera ILO:s Decent Work-agenda.”

Eftersom ”Fungerande arbetstagarorganisationer” kan tolkas på olika sätt föreslår TCO att skrivningen byts ut till ”oberoende, demokratiska arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer”.

Under avsnitt 5.2.2 definieras vad som menas med fler och bättre jobb.

TCO föreslår att referensen till Decent Work agenda i slutet av första stycket under 5.2.2 (... enlighet med ILOs ...) ersätts med följande skrivning: ”Därför ska det svenska biståndet bidra till att förbättra förutsättningarna för arbetsmarknadens parter att skapa arbetstillfällen i enlighet med ILO:s Decent Work-agenda och på så sätt öka sysselsättningsgraden och inkomstnivån bland de grupper som ofta diskrimineras eller stängs ute från arbetsmarknaden, till exempel kvinnor och ungdomar.”

5.2.3 Mer inkluderande och effektiva marknader

Fackliga organisationer är experter på mänskliga rättigheter i arbetslivet och stöder utvecklingen av en väl fungerande arbetsmarknad med organiserad arbetskraft och arbetsgivare som bidrar till utveckling och fattigdomsbekämpning.

Löner och arbetsvillkor som regleras genom kollektivavtal är viktiga förutsättningar för arbetstagares makt och inflytande och för att skapa förutsättningar för fattiga. De fackliga organisationerna har också en viktig roll i att verka för ratificering av ILO-konventioner och kontroll av att de följs. Detta tillsammans med kollektivavtal ger arbetstagaren bättre möjligheter att hävda sin rätt på arbetsplatsen och i samhället.

TCO föreslår att följande tillägg görs sist under stycke 5.2.3:

Det svenska biståndet ska bidra till att skapa mer inkluderande effektiva marknader, bland annat genom att stödja och bygga upp fungerande institutioner, såväl på arbetsmarknaden som på produkt- och tjänstemarknader.

5.2.4 Friare handel

TCO föreslår att det första stycket kompletteras med att det är nödvändigt med investeringar, för att frihandeln ska ge tillväxt även i utvecklingsländerna.

Under detta stycke lyfts behovet av att fattiga länder integreras på den internationella marknaden och kan utnyttja ökade möjligheter till handel. Detta förutsätter också att de mer utvecklade länderna öppnar sina marknader, och att det finns ett fungerande regelverk för reglering av frihandeln.

TCO föreslår också att plattformen kompletteras med skrivningar som tydliggör Sveriges ansvar att inom EU och WTO verka i denna riktning.

5.2.5 Tryggad livsmedelsförsörjning

Livsmedelstrygghet är en högprioriterad fråga. Det behövs en politik och lösningar som inte bara är inriktade på småbrukare utan som har en förståelse för hur utsatta livsmedels- och lantarbetarna är för livsmedelsbrist och betydelsen av deras bidrag till den globala livsmedelsförsörjningen. Det krävs politiska alternativ inriktade på att främja anständigt arbete för dessa grupper för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling för en tillräcklig livsmedelsförsörjning.

Jordbruket är fortfarande den främsta användaren av barnarbetskraft. Till stor del sker detta på små- och familj jordbruk, men även inom kommersiellt jordbruk. Sverige ska bidra med aktiva åtgärder för att förhindra och eliminera barnarbetskraft, i synnerhet dess värsta former.

5.2.7 Förbättrad tillgång till social trygghet

Främjandet av social utveckling och trygghet bygger på en syn som utgår från att människor är aktörer med egna motiv och resurser, och egen kunskap, kapacitet och vilja till förändring. Social utveckling på landsbygden såväl som i städerna förutsätter att människor har möjlighet att tillsammans bygga upp och förvalta sitt sociala kapital.

5.2.9 Stärkt kapacitet att hantera de möjligheter och utmaningar som migration och rörlighet medför

För att förebygga att migrantarbetare smugglas, diskrimineras, tvingas att arbeta under farliga förhållanden och förslavas krävs att Sverige bidrar till den oinskränkta tillämpningen av internationella instrument för mänskliga rättigheter och ratificeringen av arbetsnormer, särskilt FNs internationella konvention om skydd av rättigheterna för alla migrantarbetare och deras familjemedlemmar.

5.3 Delmål: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer.

Regeringens bedömning är att för att nå delmålet är följande resultat särskilt viktiga:

- Stärkt motståndskraft mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer samt minskad påverkan på miljö och klimat**
- Förstärkt institutionell kapacitet inom miljöförvaltnings- och miljörelaterade institutioner**
- Hållbara städer**
- Hållbart nyttjande av ekosystemtjänster**

Hållbara samhällen kan inte uppnås utan offentliga tjänster av god kvalitet, exempelvis utbildning, vatten- och sanitetstjänster, energi, sjukvård, transport, offentlig förvaltning och rättsväsende.

TCO föreslår att man sist i första stycket lägger till ... livsmedel, energi och vatten, och hållbart rygga dessa behov även under de klimat- och miljöförändringar som inte kommer att kunna undvikas.

5.3.3 Hållbara städer

TCO föreslår att man sist under 5.3.3 Hållbara städer lägger till ..., samt näringslivet, de fackliga organisationernas och civilsamhällets medverkan, och också utifrån utgångspunkten att den hållbara staden är beroende av en kringliggande hållbar landsbygd och dess tillhandahållande av ekosystemtjänster.

5.4 Delmål 4: Förbättrad grundläggande hälsa

Regeringens bedömning är att för att nå delmålet är följande resultat särskilt viktiga:

- Förbättrad tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt minskad utsatthet för hiv och aids**
- Förbättrad överlevnad och med hälsosamma liv främst för kvinnor och barn**
- Förbättrad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet**

Delmål 4 i den biståndspolitiska plattformen berör 5 av de 8 Milleniemaålen, dvs. 3, 4, 5, 6 och 7. Plattformen har ett starkt fokus på resultat och då det har visat sig svårt att uppnå resultat inom flera av de berörda milleniemaålen understryker TCO vikten av en fortsatt satsning på dessa Milleniemaål.

En god hälso- och sjukvårdsorganisation är en förutsättning för att man skall komma tillrätta med detta delmål. En majoritet av de som arbetar inom denna sektor är kvinnor och oftast är den i offentlig regi. Det är den offentliga sektorn som drabbas när ekonomin ska skäras ner och det innebär en ökning av kvinnor som blir arbetslösa liksom att färre får tillgång till vård. I plattformen beskrivs betydelsen av det civila samhället och den roll de kan spela. Det är ett problem när hälso- och sjukvårdsarbetare i många länder inte får organisera sig fackligt! Vi ska komma ihåg att det är bara 48 år sedan den offentliga sektorn fick förhandlingsrätt i Sverige. Därför är det viktigt att satsa på starka fackliga organisationer inom vårdsektorn!

5.4.1 Förbättrad tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt minskad utsatthet för hiv och aids.

Att minska mödradödligheten med tre fjärdedelar är det millenniemål (5) som går allra sämst. När en kvinna dör i barnsäng drabbas hela familjen hårt och de barn som fanns sedan tidigare får svårare att överleva. Antalet utbildade barnmorskor måste därför öka och liksom tillgången till adekvat mödravård.

När det gäller hivsmitta är kunskap om hur sprids är ett första steg mot att minska spridningen. En rad länder har gjort stora framsteg på informationsområdet men fortfarande är det bara en tredjedel av männen och en femtedel av kvinnorna i utvecklingsländerna som vet hur smittan sprids och hur man kan skydda sig. Av de som smittats på senare år i åldersspannet 15-25 år är 75 % kvinnor.

5.4.2 Förbättrad överlevnad och mer hälsosamma liv främst för kvinnor och barn

Att satsa mer på flickor och kvinnor är en nyckel till utveckling. Erfarenheter visar att ett barn till en mamma som fått gå i skolan har större chans att överleva sin femårsdag. En utbildad kvinna brukar dessutom alltid se till att också hennes barn får lära sig läsa och skriva. Därför är utbildning av flickor en nyckel till överlevnad för hennes blivande barn. Afrika söder om Sahara har fortfarande högst barnadödlighet i världen. År 2009 dog ett av nio barn innan sin femte födelsedag.

5.4.3 Förbättrad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet

Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet! FN tog år 2010 ett mycket viktigt steg i samband med att en resolution slog fast att tillgången till rent vatten och grundläggande sanitet är mänskliga rättigheter. Vatten är en kollektiv nyttighet, inte en handelsvara.

TCO föreslår att det av plattformen ska framgå att Sverige ska främja tillhandahållande av vatten och sanitet som viktiga offentliga tjänster för alla.

5.6 Delmål 6: Rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet

Regeringens bedömning är att för att nådelmålet är följande resultat särskilt viktiga:

- Ett humanitärt bistånd baserat på humanitära behov, inklusive kvinnors och barns särskilda behov**
- Tryggad livsmedelsförsörjning i samband med humanitära krisen och katastrofer**
- Effektivt skydd för flyktingar och internflyktningar**
- Ökad respekt för de humanitära principerna och internationell humanitär rätt**
- Ett starkt och samordnat internationellt humanitärt system**

5.6.4 Ökad respekt för de humanitära principerna och internationell humanitär rätt

TCO ser positivt på skrivningarna under 5.6.4 och tycker det är bra att regeringen konstaterar att Sverige ska verka för att åtgärder vidtas som ökar säkerheten för humanitär personal i fält.

TCO stöder vidare regeringens uttalande att ”Sverige ska verka för att den internationella humanitära rätten respekteras och att de humanitära principerna värnas”.

6. Principer för ett effektivt och resultatinriktat svenskt bistånd

I detta stycke är det glädjande att notera att resultatfokus inte ligger på lätt mätbara kortsiktiga resultat utan har flyttats till att omfatta såväl långsiktiga resultat samt svårämbara insatser. Det finns en förståelse för att utvecklingsstöd kan ta tid.

6.3 Biståndet ska stärka kampen mot korruptionen

TCO anser att plattformen ska tillföras skrivningar om vikten av att förebygga och motverka korruption. Det handlar bland annat om alla individers likhet inför lagen, betydelsen av ett väl fungerande skattesystem och en väl fungerande offentlig sektor där de anställda har goda löner och villkor.

TCO föreslår att det, under detta avsnitt, ska framgå tydligt av plattformen att en fungerande demokrati kräver maktfördelning mellan demokratins institutioner, god samhällsstyrning och god förvaltning, allas likhet inför lagen, ett välfungerande skattesystem och åtgärder som motverkar korruption – exempelvis en väl fungerande offentlig sektor där de anställda har goda löner och villkor.

7. Samverkan och synergier i det svenska biståndet

7.1.2 Ett stärkt individfokus

Plattformen har alltför mycket individfokus och nämner inte betydelsen av det kollektiva agerande.

Det rättighetsbaserade arbetet börjar visserligen med individer men förändringar kommer när människor går samman. Den erfarenhet vi har av utvecklingen i Sverige, från ett fattigt land till ett av världens rikaste, visar att det finns en enorm utvecklingspotential när människor organiserar sig. Viktiga exempel på detta är organiseringen i nykterhets- och folkbildningsorganisationerna, frikyrkorna och inte minst bildandet av fackföreningar och arbetsgivarorganisationer.

Bildandet av fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer gav också förutsättningar för en välfungerande partsmodell där parterna nu, utifrån den grundläggande lagstiftning som staten står för, själva utan statlig inblandning på ett väl fungerande sätt reglerar förhållandena på arbetsmarknaden på ett sätt som är till fördel för både den enskilde, företag och offentliga arbetsgivare och samhället. Detta är i sin tur en viktig förutsättning för hållbar tillväxt. Detta framgår inte minst av att Sverige, och de andra Nordiska länderna som har liknande partsmodeller, ofta hamnar högt i internationella undersökningar om hur väl olika länder fungerar och står sig ekonomiskt.

Det är uppseendeväckande att Sveriges historiska goda erfarenhet av organisering och kollektiva lösningar helt lyser med sin frånvaro i plattformen

TJÄNSTEMÄNNENS CENTRALORGANISATION (TCO)

Eva Nordmark

Helena Johanson